

Ivan Mažuranić:

Dopuna Gundulićevog *Osmana*

14. i 15. pjevanje

SADRŽAJ

PJEVANJE ČETRNAESTO	2
PJEVANJE PETNAESTO	12

Ivan Mažuranić: Dopuna Gundulićevog Osmana (14. i 15. pj.) Ivan
Mažuranić: Dopuna
Gundulićevog Osmana
14. i 15. pjevanje

SADRŽAJ

PJEVANJE

ČETRNAESTO

2

PJEVANJE

PETNAESTO

12

1

Ivan Mažuranić: Dopuna Gundulićevog Osmana (14. i 15. pj.)
PJEVANJE ČETRNAESTO

Nebesa su knjige od vijeka, 78 Veleć: »Starče, daj otvori Gdje
svojim prstom višnji piše, Strašne knjige, kobne liste, Neka vidi, tko
ga nijeka, Za saznati, jesu l' gori, Čijim duhom stvor saj diše.

Ke su u mene, misli iste.

8 Vjekovitijem na njih slovi, Čin' mi vidjet, na što sluti Kijeh ne izbrisa ikoje vrime, 83 Nebo odzgara, i ke sude Ki sagradi vas svijet ovi, Imaju moji čekati puti,

Štije se višnje stvorca ime.

I da li mi srećno uzbude.

S njih se vječna ori slava Pak i ako mi zvijezda moja 43 Vječnom trubljom, svijet da sliša: Rasap kaže prijeki i teški, Božja je ovo sve država, 88 Znaj, da predat ne će, od boja A kuća mu svijeh je viša.

Tko mač vidje jurve leški.

S njih je lijepos svaka od svijeta Koga od smrti strah ne plaši, I što uzdrži zemlja i vriježi: Taj ni od zvijezda predat ne će: 48 S njih nam četir dobe od ljeta, A on, tko se vijek ne straši, S njih nam daždi, grmi i sniježi.

93 K svrsi ureda doći umjet će.

Nu potolas ljudska neće, Tako i ja ću umjet poći, Što 'e na danu, da je dosta Slavni prorok gdi umro je, Znati umrlom umu, veće

I mogućom svóm pomoći,

53 lšte i u mraku što još osta.

Priukrijepit carstvo moje.

Tere i gatat bjehu umrli 98 Ni me veće želja mori, Davno u zvijezde jurve uzeli, Da se zvijezde sa mnoom slažu, Il im dobru kob, il vrli Neg li prepas, da se obori Udes paka nebo veli?

Zled njih na me, i gnjev mi ukažu.

58 I premda se kada i zgodi, Tijem tva mudros brzo neka Bi li znanje, bi li sreća, :3 Po nebu se prostre vedru: Da buduće vrijeme usplodi, Take odluke mirno čeka,

Što kom zvijezda dat obeća: Tko mač svijetli paše o bedru.«

Ali 'e plahos, crv da trudi Tijem zamuknu. Ali ureda 63 Vidjet, višnji što mu odluči, Mahmet mudri zborit stane, Hteć iz tmina, u kijeh bludi, :8 Ki raznavat zvijezde gledà Vječne sude da prouči.

Sred arapske srećne strane.

Nu što čovjek željno izgleda, Gdjeno u skutu noćna mraka Il česa se straši i boji, Mnokrat tihu noćcu istraja 68 Vele 'e spravan znat naprijeda, Motreć kruga, dok ga paka Krugu u višnjem, da l' ne stoji?

;3 Car ne uzvede vrh saraja, Tijem ni'e čudo, kad zamrača, Da nebeska djela uhodi

I tiha se noćca uhvati,

Čudni vještac, i što vidi, Neka u mirnu sanku svači Da poraze carske vodi,

73 Jadi budu zamučati,

Neka upitan javit slidi.

Što mlađahan car Čelebi-

;8 On prevraćuć davne knjige, Mahumeta tajno uprosi, Ke kaldejski jezik sazda, Željan čuti, vijeće od nebi Progoniti ljute brige

Što mu u skutu svome nosi, Nahodaše rados vazda.

2

Hrvatska književnost na CD - ROM - u

Ivan Mažuranić: Dopuna Gundulićevog Osmana (14. i 15. pj.) I tako mu danci stari Tu raspaljen jarac veći, <3 U nauku tonu i bježe, I bez vode riba izdiše,

Da za ino i ne mari,

I tisuću zvijeri ječi,

Neg što višnji kruzi vriježe.

473 Ke bi brojit bilo odviše.

Crte ravne, krive i bijeli A pak vidiš, ko sve druži Listi od knjige nanizani U svoje se stane i kuće, <8 Čudnijem slikam bjehu uzeli I u pase, kijem se kruži Mjesto svakoj hrama u strani.

Nebo, mrzle, srednje i vruće.

Tu najprije viđaše se

478 Tamnijem črknjam, mrklujem brojí Zemlja Atlantu stati o pleću, Posijano sve se gleda,

Gdje na srijedi sjedi, i gdje se A nada, svijem vještac stoji 433 Sva nebesa o njoj kreću.

Sijede brade, lica blijeda.

Sred svjetlosti svoje žarke Zvijezdam tkana anterija Merkurio bog bi štiti,

483 Niz suhe mu pada pleći, Od hitrine i od varke

A rame mu strašni ovija

Vrelo onijem, kijeh on štiti.

Zvjerski u buci krug i smeći.

438 Malo dalje, gdje se uvija Tacijem spravam sude od nebi Drugi krug, bi mjesec krni, Bješe starac štiti obiko, Kako roge pruža i svija, 488 Svjetujući što je trebi Kad se utapa u mrak crni.

Za izbjegnut djelo priko.

Bi zatijeme vidjet dano, Ah, kolikrat teške udese 443 Kako Marte i Venere, Glava od carskijeh on odvrnu, Sada docno, sada rano

Hrleć znanjem svojim, gdje se Oko zemlje put svoj mjere.

493 Množ najveća zledi zgrnu.

A med njima bješe čudo,

Ali tadar još ne bješe

Božje oko ke se veli,

Nakanio pakó kleti,

448 I na djelo mrzeć hudo Da se vražje sile odriješe, Vas saj donji svijet veseli.

Ke dno jazâ Bog htje speti.

Jove silni zatijem slijedi, 498 Još ne bješe tamni onada Gdje ponosno u krug hodi, Poplavio ponor svijeta,

I Saturno, ćačko sijedi, Ni crnoga svoga stada

453 Ki jur nebom svijem gospodi.

Jošte izrigo, svijet da smeta.

Ostale se paka paze

Tijem pazeći prijeke štete, Sjajne zvijezde lijepu u redu, 4:3 Ke mu nebo kaže odzgara, Gdje sunčane bježe od staze, Da carevoj glavi prijete, I svijet dvorit obnoć gredu.

Preteška ga muka obara.

458 Al nadasve bješe tudi Jadom mori vjerna sluga

Strašnijeh vidjet kolo od zvijeri, S onoga se, kob što sluti, Kako u bijesu svome bludi, 4:8 I tijekom veća još mu 'e tuga, I oko svega put svoj tjeri.

Čijem su bliži carski puti.

Tu se ovan vitorogi

S česa gorke pun pečali, 463 I bik ljuti u krug vrti, Što mu na put siđe pako, I nestavnoj rak na nogi, Od jeda se vas ražali

Spravan, klještim da usmrti.

4:3 I sta zborit caru ovako: Tu se vrli lav zamjera,

»O mogućí care od cara'

Kako oholo skače i rika, Po kom ini svi gospode,

468 I štipavac, koga tjera Uzeo bih ti draže odzgara Rasrčena strijelca slika.

Javit glase, bolje zgode; 3

Ivan Mažuranić: Dopuna Gundulićevog Osmana (14. i 15. pj.) 4;8
Ali kad me, da ti vjerno Tijem, o care, ako ikada Sve navijestim, tva
vlast nuka, Spozna istinu znanja moga, Kazat ću ti pravo i smjerno,
568 Ah, uslišaj još i sada Što mi višnja kaže ruka.

Ucviljena roba svoga.

Nebesa ti rijet me sile -

Put istočnijeh svijetlijeh strana 4<3 Nauk ako me moj ne vara -

Tvojih dobar' još ne snosi, Da paklene ljute od sile Dok ne vidiš,
inijeh dana Trijes odazgar na te udara.

573 Ina sreća što ti nosi.

I da pakb vas se zbuča,

Pače neka svaki vidi,

Da ti raspe teške uzroči, Na dvorovim da ć' ostati, 4<8 Ku to vidi,
tko obruča Htjej, da udilje ličnik slidi, Put ovoga svrne oči.

To tvom puku na glas dati.

Čijem se u raka ljetos budu 578 Jer ako me sve ne vara, Bog
Saturno sresti stari - A jeda se zbude tako! -

I bog Marte, za pak hudu Usred tvoga janjičara

533 Kob zemaljske vrc na stvari.

Gnjezdo svoje vrgo 'e pakó.

A znaš dobro, da sinovim Gdi ako se ljute uzgoji

Vlaštitiem se prvi pita: 583 Od nabune strašna srda, Toli srcem jur
njegovim

Gdje su, dok se uspokoji, Vlada tvrdos vrlovita!

Ka ćeš na nju zbacat brda?

538 Drugi što je, trijebi nije I ako se - ali oprosti Tebi, o care, ja da
velju, Tve viteštvo, sad što rijet ću -

Ki kraj ravne Podolije

588 Sve navrše vražje zlosti, Krvnu okusi njega želju, Zrijet će
žalost svijet još veću.

Pače vidje, on da ispuni, Vajme, ki mi strah zadava, 543 Kobna
zvijezda što ti objavi, Što mi kobni kažu broji!

Kad Carigrad vas se uzbuni Čijeme i ista carska glava Na Ahmeta ti
ćaćka slavi.

593 Na ramenu slabo stoji!

Ah, još sad mi srce prèda, Ah, koli je teška osuda
I bijela se ježi brada,

Prijeke unaprijed vidjet jade, 548 Misleć, kakvijem okom gleda A
pak ne znat, kamo i kuda Vrh ovoga svijetla grada!

Za izbjegnut je ić valjade.

A i sad ti zvijezda rodna, 598 Teške raspe pazim tvoje, Bojna od
strijelca ka je slika, S tvoga puta ki ti prijete: S pomrake će bit
nezgodna A ne more znanje moje

553 Kvarëć djela tva velika.

Svojom vlasti da ih smete.

I da išto se toga uzbude Ta je, o care, vlas pri tebi, (Što bog dobri
zgar odvrati!), 5:3 Samo riječcu jednu izjavi, Vaj, ki raspi, koje hude
Da do bolje sreće s nebi Štete od ljute bit će rati!

Istočni se put ostavi«.

558 Istina je, da za vrijeme, I bio bi starac veće Dvaš dok mjesec
zemlju obiđe, Uložio još besjeda

Nješto bolje stupa vrijeme 5:8 Za odvrnut gorke smeće I srećnije
doba iđe:

Carske od glave, s kojih prèda: Ali od svibnja dane klete Ali mlad
car za ne čuti

563 Isti arapski jezik kune: I ne odustat misli od svoje A ti u nj emu
hoć' da lete Cijeć bojazni, kob što sluti, Tve korablje blagom pune!

5:3 Riječ mu u tijeku presjeko je, 4

Hrvatska književnost na CD - ROM - u

Ivan Mažuranić: Dopuna Gundulićevog Osmana (14. i 15. pj.)
Rekuć: »Prestan', ah, prestani, Od Crnoga mjesec mora Starče, od
smećâ množ toliku 663 Izišavši gradu u oči, Veće izbrajat; jer zamani
Bijeljaše se vrh ponora

Hrabru 'e iz zvijezda štit bojniku.

Crnijeh vala od istoči.

5:8 Grob što klanjat vlas ma hodi, S zapada mu bjehu paka Nebu
ugodna stvar će biti: Bijelo more i munare,

A tko samo nebu ugodi,

668 S kijeh se odbija svijetla zraka, Toga od pakla nebo štiti.

Kâ dažđaše na nj odzgare.

Bog vrh neba i do njega

Čijem s mečetâ mjesec hrve 5<3 Mahumet se sveti uzvisi, S
mjesecom se sjajnijem s nebi, A ostalo što je ovega Na tisuće zraci
vrve,

Svijeta, o caru samom visi.

673 Carigrade slavni, u tebi.

Tijem ne vidim, zvijezde gdje bi A sijevo bi jošte i više Svo'im
gospodstvom vladat smile: Čista u srebru ti bjelila, 5<8 Moje 'e radit,
što mi 'e trebi, Tvojih mirâ da ne biše I ne prèdat kobne od sile.

Stegla od pakla crna sila.

Pak da i jest višnja volja, 678 Al po vrsijeh tvojih ona Carstvo i život
da mi se ote: Kobnu u redu kleta stoja, Budi; i slavna smrt je bolja,
Muklijem krilom svud smiona 633 Neg li život pun sramote«.

Leteć noćnijeh sred pokoja.

Presta, i ode mlad car vrijeme Tijem pazeći, car gdje trta Slatki sanak
da boravi,

683 Neodluke prijeke u tmuni, I u mirno noćno vrijeme

I zvjezdarska kobna črta U zaborav brige stavi;

Da ga u sebi prèdat čini: 638 Jer koli se kaže s dvora Jedan onijeh,
koji iz straha Stavne misli, srca jaka: Vječnijeh oganj' na svijet doše,
Toli iznutra pak se otvora 688 Na mjesečnoj zraci ujaha, Najprije
sumnja, prepas paka.

Odri carski gdje se stroše.

Razabirat sobom stane

I ljiljskijeme dočijem krilom 643 Udes mladijeh svojih ljeta, Strašna
neman cara opsjeni, Gdje tražeći carstvu obrane, Paklenom mu snit
da silom, Raspom prijeti kob mu kleta.

693 A ona hodžom pak se izmijeni.

I čijem trudan tač se topi Sni car, kako vrh prestolja Po razlicijeh
misli moru, Otmanskoga sjedi u slavi, 648 Zenice mu san zaklopi, I
svečeva što je volja,

Ter speć osta svijetlu u dvoru.

Iz korana svijetu pravi.

U to i noćca svojim koli 698 Kad al eto k njemu brže Nad tjeme se
pope svitu, Srdžbom plameć svetac stupi, Steruč svudar uokoli

Ter mu iz ruke knjige istrže, 653 Svu koprenu zvijezdam šitu.

I u obraz ga dlanom lupi.

Bješe u doba, od jacije

Prenu oda sna car se tada Saba zora gdje se dijeli, 6:3 S priviđenja
čudna i huda: Gdje ni glasa čuti nije, Krv mu studen mraz popada
Kud Carigrad stre se bijeli, S teška jada, muke i truda.

658 Razmi što gdje pas zalaja, Tijem kako se paka k sebi Ki
stražara vjerna 'e slika, Od snebića vrati opeta:

Il kapidži sred saraja

6:8 »Prosti, o višnji care od nebi, Grubijem grlom ure vika.

I ti, sveče, diko od svijeta! «

5

Ivan Mažuranić: Dopuna Gundulićevog Osmana (14. i 15. pj.)
Kliknu; i čijeme hodžu opazi, 758 Stoga u istok udilj kreni Gdje kon
odra zlatna stoji: Lake konje, bijela jedra, »Ti li si, hodža«, viknu, »o
pazi, I smijeh blagi opet zeni 6;3 Kô su teški jadi moji.

Ispod tvoga čela vedra.

Ah, kakva me groza hvata, Jer tko turstvo branit hrli, Vaj, koja me
mori muka,

763 Tom s prorokom bit će i sreća: Gdje vrh moga stola od zlata
Mio je svecu taki umrli, Svečeva me udri ruka!«

Koji ispuni, što se obeća«.

6;8 I kad sva mu već iskaza, Hodža izusti, i put vrata Ka viđenja
san mu zada,

Smjerno ustupi, rekav dosta: Poče od mračnijeh prije jaza 768 A
vrh odra suha od zlata Grda neman, hodža sada:

San da dilji sultan osta.

»Svijetli care, gdje su stvari I proz vrata od dvorova

6<3 Noćna oda sna jasne toli, Kad iščeze, sve zamuknu: Svjeta
pitat vijek ne mari, Razmi kobnijem hukom sova Bistrijem znanjem
tko se oholi.

773 Što vrh dvora dvaš, triš huknu.

Jer što ć' ino mnjet od tvoga Od svijeh srda, kijem gospodi Zlatna
stola, na kom sjedi, Strašnodržac mrklije jaza, 6<8 Neg da svijetu
car si od boga, Mnijem da pakó vijek ne rodi Kijem vladahu tvoji
djedi?

Take slike, taka obraza, A što koran uči paka,

778 Kakva je ona, ku sukobi I javljaše ćitap svijetu, Neman, hodžu
ka jur hini, Kalif da si, znaj, opaka Kad paklenom vlasti dobi 733
Krstjan' djela da se smetu.

Cara, istočni put da čini.

Tijem ako ti knjige iz ruke Sá nakazan, ka se gori

Slavni prorok srdit trže, 783 Od ljubavi anđeo pisa, Rijet će, al
prosti, da nauke Uze paka kip tijem gori, Koranove ti povrže.

čijem se dublje satarisa.

738 Čijem mir htjede, a ne rati I koli se njegda slavi Iskat s kraljem
kaurinom, Svom ljepotom nad sve ine, Ki što vlada, ah, trebi 'e znati,
788 Toli grda pak se objavi, Našom da je svijeh krivinom.

Kad u vječne drožnu tmine.

Znaš bo, čistu sveđ da vjeru Mutno oko bulji odzada,

743 Mač prorokov prostrijet trudi, Kijem prošasto gleda vrijeme, A
tvoj pušta da se steru Ke, što 'e ljepše, to 'e podbada Svud krstjani
kleti i hudi.

793 Na jed, na bijes žešći tijeme.

Ali ako se mir uroči

Sprijed je slijepa, da ko prije Za pak istok da se slijedi, Cijeć milosti
slabo vide, 748 Novom vojskom da podboči Sada u srdžbi svoj ne
umije Car se i carstvo, u kom sjedi, Štedjet, na put tko joj siđe.

Čemu krzmaš? Što zatežu

798 Od hijene 'e glava kleta, U dugo se svete odluke, Srce od zmije
ljute i crne, Krstu kletom klete ruke?

Nokti od mačka, uši od pseta, 753 Puci istočni jur da svežu Noge
od risa, na kijeh srne.

Tijem je l' čudo, što te oblasna Vučjim zubi škripi i kosa, Prorokova
ruka udri?

7:3 Proz nos modar plam joj liže, Stvar je grda, znam, al jasna Sjedi
gušter mješte nosa, Kob, što svetac hotje mudri.

Ki se žuti crna niže.

6

Hrvatska književnost na CD - ROM - u

Ivan Mažuranić: Dopuna Gundulićevog Osmana (14. i 15. pj.)
Zublja i otrov desnoj u ruci, Il dok šturak krotke u glase Nož u lijevoj

podrijet siva, Milo šturi doli u travi: 7:8 Ko da veli: Sve potuci, Sama sobom i ona se

A pak ne ostan' ni ti živa.

U razgovor ovi objavi:

I da 'e brža neman grda

858 »Ah, istino prem se piše, Na zlo, nosi krila od sove: Da najprve od ljuvezni

Dosta 'e rijeti: bješe srda, Najdilje nam srce uzdiše, 7;3 Ljubomornos ka se zove.

I ne more da se otriježni; Ku, gdje muklijem krilom prši, Jer je ljubav srcu u mladu Kad sotona vidje prika,

863 Mlada i ona, a pak kako Da zla djela svá navrši

Raste srce, tako u skladu Hrapavijem joj grlom rika: Raste i ljubav s njom jednako.

7;8 »O jazova našijeh slavo, Svak najvoli, riječ je stara, Glas koje se posvud širi, Od djetinjstva na što obiknu, Reci, ah, reci, je li pravo, 868 I najveć ga ono opčara, Da čijem puni sí su miri Što mu u srcu najprije niknu.

Crnijeh našijeh već junaka, Tijem ke 'e čudo, što i mene 7<3 Gdje paklena koris ište, Drag Korevski sveđ zanosi?

Samo tvoje znanje i šaka Kad dobrota, ka u njem zene, Docno spješi na bojište?«

873 Paka od mene ljubav prosi?

Nu ko tigre, ako u gori

Ah, tko opisat čes će moći Vižó na nju kad zalaje,

Blazijeh mojih njegda dana, 7<8 Na nj krvavo oko obori, Kad mi u ropstvo bješe poći A pak put svoj diljit haje: Kaurškoga svijetla bana!

Tako i srda kad upazi,

878 Nu što velju? Ah, ropstvo nije Tko na nj takom riječi zinu, Pazeć draga ljubovnika:

U vražji se smijeh oglasi, Ovo 'e ropstvo, gdje ga krije 833 Zube okesi, pak prominu.

Mojim očim tmina prika.

Letjet srda naprijed grede Nije ropstvo, ne, gdje milo Put raskošna perivoja,

883 U slobodi sunce sjaje, Gdje Ljubica lijepa sjede Već gdje mi se 'e utopilo Pod naranču tancijeh hvoja.

Mračna jaza teške u vaje.

838 Ljepota se njeje skriva Al nebesa ako odzgare

Od sunčana zraka gori,

Na ljuvezan mú se obazdru, I tijem lakše predobiva, 888 Vrijeme je skoro da se stare Sad s mjesecom gdje se bori Oko njega tmine razdru.

Bješe izišla dikla mlada I moje će žarko opeta

843 Haremskijeh zaklop' sita U slobodi sunce iziti,

Da ljuvezni, ka njom vlada, Ter duševna moga svijeta U samoći srce pita,

893 Lijep provodič opet biti.

Tere u mirnoj dočijem noći Znam da kaurka njega rodi, Umuknuše svačji trudi,

kaduna mlada mene:

848 Ona jedna slatkoj doći Ali ljubav, ka gospodi

Svoj boljezni vrha žudi.

Mnom, i s ke mi srce vene, Tijem dok vjetric tihi i blagi 898 Vijek ne pozna vjere ine, Proz naranču milo prši, Neg ki ljube, da se ljube: Raznoseći miris dragi

Raj još doli onijem sine, 853 Kud perivoj lijep se vrši; Ki s ljuvezni zakon gube«.

7

Hrvatska književnost na CD - ROM - u

Ivan Mažuranić: Dopuna Gundulićevog Osmana (14. i 15. pj.) Još bi u riječi dikla lijepa, Mlad se Ugričić hini samo, 8:3 Scijeneć nitko da 'e ne sliša, Poljačka je dikla inako: Kad doletje srda slijepa Krunoslava, koja ovamo

Preko obzide, gdi 'e najviša.

953 Donije u srce tebi pako.

I da onom se, koga vara, Korevskoga 'e vjerenica

U poznatoj slici ukaže,

Još od leške znana rati, 8:8 Bećirom se udilj stvara, Blage slike, blaga lica, I haduma crnca laže;

A neizmjereno zlato trati.

A to, neka slike od svoje 958 A i Kalinka rijet ti može, Tijeme vele ne popusti: S tve ljuvezni sasma plahe Čijem je pravo, da zlo što je,

Ke Ugričić ćutje nože,
8;3 I proz grube grede usti.
I ke podrije teške uzdahe.

Tere iz zasjed' gusta grma Sada u propas gdje se pusti, Kon
Turkinje lijepe izide, 963 U ku Leh se hudi ukopa, I za ruku čijem je
uzdrma, Ah, ke moć će izrijet usti, S njom ovako zborit side: Što će
iza njih nići stopâ!

8;8 »Ne scijen', lijepa djevojčice, Tu tisuću prijecijeh zloba Zato 'er
ovdje noć te krije, I prevar' se i hitrinâ

Tko tve bijelo čuva lice, 968 Dno tamnoga živijeh groba Da ga i
obnoć nać ne umije.

Carstvu i tebi sad zapina.

Tve ljuvene čuh besjede, Ako vjere neć' ni cara,
8<3 I s koga ti srce gine, A ti barem sebe osveti:

I što dilje zatijem grede, Umri svaki, koji vara
Sve što od vjere misliš ine.

973 Što Mahumet rodi sveti!«

Najprije gorke žalim muke, Reče Bećir, i triš haknu Ke te s ropstva
njega taru, Smrdećijeh na nju iz usti, 8<8 A pak hvalim lijepe odluke,
A paka se veseo maknu, S kijeh k krstjanskom greš otáru.

Sjen svoj stere grm gdje gusti.

A i vrijedan je junak toga, 978 Jakno od drijemka, tko ga uzima Sve
cijeć njega da se ostavi: Već, neg' ište narav blaga, Čás, poštenje,
strah od Boga Na silu se vid zažima,

933 I ćaćkovoju smrt na glavi.

I ćutjenstvo prinemaga:

Čijem, ljepoto ma jedina, Tako i otrov stere gnjusni, Toli objavlja ćud
ljubeznu, 983 Ki na nj srda kleta izriga, Da s njim hrabro posred
tmina Blijed najprije cvijet na usni Druga u ponor žena ogreznu.

I za srce pak posiga.

938 Što govorim, velje 'e ćudo Najprije umuknu, pak protrnu
Zatravljenu srcu tvome;

Mramorkome dikla mlada,

Nu ja velim, da je ludo

988 Oči izvali, pak prevrnu Krit se u ruho preda mnome, Od tisuću
teškijeh jada: Čijem u svakoj vazda slici Ko u kladenac bistre vode

943 Pozna Bećir žensko lice, Gorke žuči kad se ulije, Pak i u istoj ugarštici

Crni udilje vali ishode, Razaznava ljepotice.

993 I spoznat ga moći nije: Znaj bo: oni što se oglasi I Ljubica, vaj, ne blaga Mlad Ugričić svijetlu u dvoru Jur Ljubica sada veće,

948 Rizvan-paše, ter me ukrasi, Primožena žuči od vraga Da je u tamnom sad ponoru.

Gorke i strašne kuha smeće.

8

Hrvatska književnost na CD - ROM - u

Ivan Mažuranić: Dopuna Gundulićevog Osmana (14. i 15. pj.) 998
O mladice jedna i mila, S jutrnjega jur vjetrica S nepameti, ah, ne srni, Bješe pršat listje uzelo, Kud paklena šlje te sila, :48 I proljetnijeh drazijeh ptica I gdje jaz te čeka crni!

Jato u žuber pjevat sjelo.

Da l' ne poznaš, vrag da 'e kleti, I ko videć, nje mrklini 9:3 Što ti crne glase objavi?

Da ne liči svjetlo od zore, Jer tko će ini neg' on smjeti Skoči dikla, i u brzini

Tvojoj poraz spravljat glavi?

:53 U ćaćkove pođe dvore.

Čijem proć tebi nož tvoj bjesni, Ali u jazu, gdje boravi Ljubovnika ako ubiješ:

Mlad Korevski jadne dane, 9:8 Jer što ć' s srcem bez ljuvezni, Sunčan zrak se vijek ne javi, Neg da i njegovak razbiješ?

Ni rumena zora osvane.

Ali ona i ne čuje,

:58 Tu starinskijeh vrhu tmina Ni na molbe zrije priklone: Vijek nove se tmine grnu, Veće raspe strašne kuje, Zatvorajuć sred dubina

9;3 Na ke gnjevi ljuti 'e gone.

Tamničara skutu u crnu.

Tere kako bijesnu u biću A to, 'er vele turskijeh duša Dikla mlada malo obiknu, :63 Vjekovite posla u mrake, Svú pazeći lošu sriću

Htje pak Turčin, on da kuša Od bjesnila pjeneć kliknu: Bez sunčane živjet zrake.

9;8 »Za tebe li, dakle, o hudi I neka još tu na sviti Nevjerniče,
spremah veće Gorke od pakla muke uživa, Svaka ostavit, i tvoj ljudi
:68 U verige htje ga zbiti, Slijedit zakon i tve sreće?

I u grob tamni vrći živa.

Ah, davno mi ta zla prika Tu štipavci gmižu, i ljute 9<3 San javljaše
mirne u noći Zmije po gnjusnoj pliju vodi, Veleć: Srce nevjernika

I da zasja zrak u kute,

Ko će vjerno ljubiti moći?

:73 Bog zna od gadâ što se plodi.

Čijem nevjernoj tko se u vjeri O gvozdenu junak stupu

Zače, vjeru plesat mora: Gvoždjem kovan sjedi i kuka 9<8 Jer ne
ljubav, nego mjeri Gdje gvozdenu vrat proz rupu Gdje se koris veća
otvora.

I desna mu viri ruka.

Ali odlučih, što će ureda :78 Na službu je lijeva od tijela I mahnitos
moju kletu Ostavljena mješte drúge

I tve srce strti od leda Neka s bitja opustjela

:33 Na ljuvezni vječnu osvetu.

Vijek ne izbjegne teške tuge.

Crn preda mnom ponor ziva Bijele noge gadnu u kalu I pučina
vječna jada:

:83 Uštapljene čame i trunu, U nj ogrezni, tko ne uživa, A proz vrata
rupu malu

što mu uživati hini nada.

S grla mu se gvoždje sunu.

:38 Nu prije se u nju utopi Loš je u licu, i propala Od nevjerâ srce i
zlobâ, Viri iz dupljâ svijeca od oči, I nad njime kad se sklopi :88 A na
prstijeh poput rala Val, da umrem, još je doba«.

Ostrljat se nokat kočiti.

Kad izreče bezufana

Zaraso je vas u bradi,

:43 Dikla strašne sé besjede, I u neredu vlas mu visi, Eto i zlatna
zraka od dana A zabjeko 'e glas od gladi, Lijepu na dvor zoru izvede.

:93 Kijem se u boju vrh svijeh visi.

9

Ivan Mažuranić: Dopuna Gundulićevog Osmana (14. i 15. pj.) Tijem ko vidje gdje zaškripi Ah, čestiti slavni dane, Gvozden stožer teškijeh vrata, ;43 Tvojim krili brže prši, I gdi unutra o mrak slipi Da mom srcu lijepa osvane Nepoznat se junak hvata, Zora, i zled se njega svrši!«

:98 U glas kliknu (ako kliče, I s radosti u plač mio Komu umire glas u grlu): Da ne udri dikla mlada,

»O viteški zatočnice,

;48 Mnijem da još bi velji dio Ki mú paziš muku vrlu,

Rekla onoga što bi rada.

Ili mi te Višnji s nebi, Ali jakno bojna u luka,

::3 Ili pako poslo kleti, Kad tetiva pne se od zlata, Ah, pomiluj, koga je trebi, Ako je odveć, pusti ruka, I zled ovu htjej mi odnijeti!«

;53 Tere izleti strijel krilata: Posta lijepa Krunoslava Tako i lijepa zatočnica, Na glas drage své ljubavi: Čijem své srce veće steza, ::8 Čijem prejaku bol joj dava, Tijem se veća poplavica Što joj slabi glas objavi.

Iz crnijeh joj oči odveza; Ter kako se stegnu paka.

;58 Ter suzeći jeca, i gladi I nemirno srce utješi, Draga svoga ljubovnika,

Sred crnoga sletje mraka, I svôm dušom rane hladi, ::3 I u riječ ovu usti odriješi: Ke veriga dâ mu prika.

»Ah, kolicijeh nakon zгода, Sad spovijeda, sada sluša, Ke mi 'e podnijet bila slava, ;63 Odgovara sada i prosi; Jedva ovi mi danak poda, Sad žalosna klone duša,

Da 'e kon tebe Krunoslava.

A vesela sad se uznosi.

::8 Ali u kakvu, vajme, biću I da 'e vidjet, o, ke jato Pazim ljubav mú jedinu,

Premilijeh bi zrio cjelova, I još hudju tvu zlu sriću, ;68 Kijem se pase obilato Neg' s koje mi srce stinu.

Srce u tmuni mračna rova.

Ah, ke podnijeh jade i trude, Čijem ne htjede dikla mila, :<3 Ke potratih srebro i zlato, Takva u bitju kad ga vidje, Jeda mi se kada zbude

Rijet koja ju tare sila, U ovo od tmina sići blato.

;73 Cijeć Kalinka što 'oj spovidje.

Zbi se, i evo preda mnome Ah, prem nikad to ne laže, Moj Korevski
stoji i sliša, Da zaista, tkogod ljubi, :<8 Da ljuvezni nad našome
Ljubljenomu vijek ne kaže, Vlas gospodi njeka viša.

S česa ljubav cijenu gubi.

Čijem na moje prosbe i dare ;78 A jak oni komu u buci Tvrđi Rizvan
toli sljeze, Uspjenjena vrlo mora

Da me u tmine ove stare

Zasja zvijezda, kažuć k luci ;33 Pusti vidjet tvoje veze.

Mirnoj kud mu put se otvora: Pače reče da će opeta

Tamničar se jadni uzdrma Na sunčan te zrak izvesti, ;83 Na
nenadne slatke glase, I zlotvorska djela kleta Vikó, jama da mu
strma

Pobjegnućem tvojim smesti.

Samo uzdasim oziva se.

;38 Tijem slobodi srce drago, Ter kako ga čudo minu, Slatki braće,
ah, slobodi, I zamro se duh povrati,

Čijem te skoro nebo blago ;88 Uze dragu svú jedinu U slobodu
zlatnu vodi.

Po imenu slatku zvati;

10

Hrvatska književnost na CD - ROM - u

Ivan Mažuranić: Dopuna Gundulićevog Osmana (14. i 15. pj.) I k
njoj šireć od okova <38 A pak on se na nje oglašá Gvozdенијeh
teške ruke, Mile glase, i pita i žudi Ljubežljiva paka u slova Znat kada
mu reče paša

;93 Gorke svoje sasu muke, Da se ukrate teški trudi.

Veleć: »Mila dušo moja,

I čijem tako brze čase

Prosti, tko jur zaboravi <43 Sred ljuvena razgovora Sred mračnoga
nepokoja,

Drazi traju, u vrata se

Da se u slatke riječi objavi; Ključ golemi zađe s dvora.

;98 Čijem ni'e čudo što besjede Miliji nije sveti od zvona U zaborav
lijepe pustih: Glas pabožnu srcu u večé, Čudo 'e večé što mi grede
<48 Put neba se kad priklona Još ikoja riječ iz usti.

Duša k Bogu svomu utječe: Ah, kako ćeš da ti trude Zatravljenoj
neg dvojici ;;3 Moje izrečem teške i ljute, Rđavijeh bi zveka od vrata,
Ke mi s kobi prijeke i hude Ka romona vječna u slici Tijelo i duša
davno ćute?

<53 Ču se od tmina posred blata.

Nu svi trudi, sve pečali, Pris'luškuju tamničari

S kijeh se i na ke svakčas vratih, S nadom, s sumnjom: je l', nije li
;;8 Prema onomu bjehu mali, Ki, jao, da ih ne prevari Što pak s tebe,
dušo, patih.

Od slobode dan veseli?

Jer sad mi te san ukaza

<58 Nu kako se paka otvori Grozne s mene lijuć suze, Stiješten
zaklop s jacijeh ruka, A sad ruse blaga obraza I u mrak se s luči
obori ;;3 Trgajuć te kazat uze.

Oružana mnoštvo puka:

U pogube i na boje

Tko da izreče što počuti lć te vidjeh mene cijeca, <63 Korevskoga
vjerena, I s slobode paka moje

Kad zasjaše strašni kuti Još na djela hrlit veća.

S obasjanijeh turskijeh lica?

;;8 Nu ti veliš, i valja mi Jakno umrli kad se nada

Ufat skoro da će biti

Sve zadobit, a pak vidi

Gdje ki mračnoj kuka u jami, <68 Gdje mu ufanje sve propada.

Na bijeli će dan iziti.

I vječna ga propas slidi: Ah, ka čes me i ki dani

Tako gnjevom ognjenime

; <3 Tijem čekaju gori paka, Bezufana Krunoslava

Kad me u dragoj rodnoj strani Svoga draga kliknu ime,

Kružiti bude ljubav taka!«

<73 I sta blizu, gdje mu 'e glava, Ter besjedu jadni tako Hteć, kijeh
živijeh prostor luči, Čijem tamničar diljit haje, Da ih ne luči mrtvijeh
sada, ; <8 Odlagnu mu teški pakó, Neka u smrti bar se sluči, Ki mu
uzroči gorke vaje.

Što u životu bješe nada.

I na bitje vraćat sjede

<78 Tijem mač paka plamen trže, Naravsko se duša opeta, I
krvničku napa četu,

A na obraze suhe i blijede Gdje se strašan boj zavrže, <33
Ogranjivat rados sveta.

Svaki svoga na osvetu;

Pak mu ona riječ prihvati, Čijem ljuvezan svoju milu Ter ga opeta
mili i tješi, <83 I drag brani život ona, I za pomoć ku mu dati

A poštenje oni i silu,

Svijesti i srcem spravno spješi Ku im žena nanije smiona.

11

Hrvatska književnost na CD - ROM - u

Ivan Mažuranić: Dopuna Gundulićevog Osmana (14. i 15. pj.) S
obje strane krv se lije, <98 I još tko zna ke im štete I udarci dažde i
rane: Nanijela bi dikla mlada, <88 Ali ona se hrve i bije Da se lukav
ne oplete

S njimi i goni na sve strane.

Beg Suliman kradom zada, Jur Aliju i Mehmeda

Otklije najprije Korevskoga, Gadne na tli mrtvijeh pruži, <:3
Zatočnicu lijepu paka A pobježe Musa ureda,

Zgodi zrnom šuplja iz svoga <93 Gdje se strašan zatvor kruži.

Gvožda njega ruka opaka.

A Jusuf se i Mujaga

Pade dikla s rane teške

S bratskijeh mrtav rukâ obali: Kon predraga svoga roba, Čijem u
slijepoj spili snaga <:8 I na nj ruke struč viteške Ne zna jed svoj na
kom kali.

S njim uzletje k nebu iz groba.

12

Hrvatska književnost na CD - ROM - u

Ivan Mažuranić: Dopuna Gundulićevog Osmana (14. i 15. pj.)
PJEVANJE PETNAESTO

Promjena je lijek na svijeti 78 Ona učini lanjsko lito Jadnoj duši
svijeh najbolji: Da moguće vojstvo naše,

žudi spješno da mu leti

Ako i ne bi predobito,
Vrijeme, tko je u nevolji.

Daj ne dobi što htijaše, 8 Koga od dnevi brige muče, Čijem što glad
mi posla ljuti Tomu noćca pokoj nosi:

83 Bolnu u vojsku i zle štete, A pak noćne koga skuče

Što pak - al, ah, ružno 'e čuti! -

Skrbi, od dana lijeka prosi.

Janjičare sramno smete.

Što se u dnevi mučno vidi, I to 'e uzrok što Poljaka 43 I.akše u noći
duh naš scijeni: Na mir sklonih, ne cijec mira, A najvećma čezne i
blidi 88 Neg da u naprijed žešći paka Pečal noćna s noćnom sjeni.

S kaurinom rat se tira.

Stoga i Osman mladi želi, Jer kad ljuti neprijatelji Vele stiješten s
noćne smeće, Nakon boja mirno sjedu,

48 Da se objavi dan veseli Za pobit se snova u želji I rumena zora
veće.

93 Novu snagu kupit gredu, Ka cvatućijem usnam gdje mu I tko od
njih veće žudi

Zlat cjelivat prozor stade, Mir, o ratu sni tijem veće, I po hramu uze
svemu

Kaneć tijeme da mu hudi

53 Mlad zrak igrat zore mlade: Pade s sile zlotvor veće.

Usta sultan i pun dobra

98 A prem dobro svaki znade, S lijepijem danom sluta i kobi, Da se
s turstvom krst ne slaže: Sutra u divan sazvat obrà, Jedan Bog je;
tijem valjade, Da se carski skupe robi, Da ga i vjera jedna kaže.

58 Robi carski, o kijeh stoji Nu do toga da bez rati Stol otmanski
tvrđ nad svijeme, :3 Tkagod dopre, slično nije: I s kijeh svjèta
nepokoji Prorok otac, sablja mati Carski lagnu teško u vrijeme.

Vjeri čistoj bješe i prije.

Ki kako se sjajnu u vijeću Ter da to se paka zbude, 63 Sakupiše
lijepu u skladu, I svetac se velji osveti, Kažuč caru čas tijem veću, :8
Znaj vás svaki ke vam súde Čijem ga ohola više znadu, Sad će moje
carstvo izrijeti.

Osman uze: »Beglerbezi,

Ali-paša mojom voljom

I veziri moji, i paše,

Mir s Poljakom kletijem udri, 68 S kijeh svečevi sveti stezi Kako
njedla česti boljom Posvudijer se raspršaše, ;3 I Suliman djed moj
mudri.

Što vam glas moj javit grede, Leh Kozake ljute u redu

Znam da milo bit vam neće: Odsle držat tvrdo obeća: Jer tko turske
slavi djede, Tijem Tatari da se svedu 73 Razmi od boja ne zna sreće.

Pod mir, koris ište veća.

Ali, ah, sreća ta je od boja ;8 Pače, ratne da se štete Prem vjetrena
nad sve ine: Svakom smire, jošte reče: Čijem sad dobra nosi koja,
Tijem pjenezi neka lete, A sad u čas opet mine.

Otkle pak nam pjenez teče.

13

Ivan Mažuranić: Dopuna Gundulićevog Osmana (14. i 15. pj.) Nu k
tom Poljak ište i daje Ali u himbi tko je obiko, <3 Sužnje natrag s obje
strane, Himbe ostavit vijeku neće: Hteć im teške svršit vaje, Oduzmi
mu svekoliko,

I da im slobos lijepa osvane.

473 A daj himbu, još živjet će.

Ja, istinu za rijet pravu, Jer da Lehu budeš kletu

Mnijem slobode vrijedan nije, Dó ne kulu, nego pako,

<8 Tko svom sabljom spasit glavu Još bi vjeru skvrnit svetu Od
sužanjstva ne umije.

Njega umjelo djelo opako.

Izbjegnuti smrt u ratu

478 Čijem iz tmina, u kijeh sjedi, Od junaka vijek ne visi; Vrijednijeh
duše ka bi u njima, Al slobodu čuvat zlatu Još iznađe da besjedi

433 Zna, junaštvom tko se uzvisi.

S mojom kćercom, mojim očima.

Nu za uklonit novu smeću, Ah, veliki care, oprosti, Hoću sužnji da
se izbave: 483 Što običaj tursku gazi, Tijem ni Leh će koris veću, Tko
jur trpje vele i dosti, Ni ja veće steći slave.

Što je od krsta vjerno pazi.

438 Ponaglavu Korevskoga Napominjat sila mi je

Tamničara Poljak pita,

Djela ženska, svijet da čuje Neka u mraku nije koga

488 Što kaurin hudi umije, Rodi majka ponosita.

I ka turstvu sveđ zla kuje.

Tijem Korevskom, premda od prije On paklenom pripomoći 443 S bogdanskoga cvili rata, Toli diklu mladu omami,

Sloboda se nek povije,

Da se odlučit kradom poći I gvozdena otpnu vrata.

493 Vjeru u kletu s njim ne srami.

Jer je vrijedno da se obdari, Ne znam kako to se zgodi Tko drugoga zanije toli, Da Turkinju krst zanese; 448 Da za nj bit se pođe s cari, Nu bez pakla ni'e tkogodi I sam, neg on, umrijet voli.

Jošte iz groba živijem trese.

Tijem udilje nek se ovamo 498 I bila bi, sva je slika, U slobodi ban dovede, Opčinjena kćerca moja

Da mu iz našijeh usti damo Izbavila čarobnika

453 Čut što uživat opet grede.

Iz mračnoga nepokoja:

A pak zatijem za put sveti Nu zgoda se u to objavi, Uredit ću sprave nove:

4:3 Ka zamjerak hud čijem smete, Da, za nov nam rat, donijeti Ostarjeloj mojoj glavi,

Svetac bude blagoslove«.

Vaj, još huđe spravi štete.

458 Dospije sultan; nu za njime Znano ti je, care velji, Rizvan stari zborit slijedi, Da slobodna ona ruka,

I čijem zbori, mrazne od zime 4:8 Ka te hrvat gorje u želji, Drkta u sebi, kopni i blijedi.

Bi leškoga dikla od puka.

»Prosti, o care svijetli« - reče -

Tijem jer rati ne učini, 463 »što od tvoga čut ćeš roba; Što učinit htjede rati, Koga smrtna rana peče,

Ugričić se mladi hini,

Lijeka čeka samo od groba.

4;3 Ter sta zlato pak da trati.

Tvoja milos čuvat da mi

I toli se prostrije hudo Korevskoga tamničara,

Nje smionstvo da u stari 468 U dubokoj neka jami

Grad ov dođe, misleć ludo Mrak zločinstva njega hara.

Da me zlatom pak prevari.

14

Ivan Mažuranić: Dopuna Gundulićevog Osmana (14. i 15. pj.) 4;8
Nu tko cara vjerno služi, I vrh tamne tijem tamnice Zlata od cara
dosti imade: Mrtvi u pokoj sve začuti, Tijem ju svedoh, on gdje tuži
568 Razmi u visu što bi od ptice Ki joj oči zanije mlade, Kopcu u
noktijeh vapaj čuti.

Mneć, u tvrdu neka 'e mistu, Čistu vjeru, kćercu i cara 4<3 Tko
lukavijem putem ide, Za najveću imah sreću: I tko vjeru tvrdu i čistu
Jednu od njih smrt mi shara, Carskijeh sluga crnit siđe.

573 Za dva druga ja umrijet ću.

Ali, ah, u zô tko se rodi Volja carska da se vrši

Čas, zlu sreću kušat mora: I prorokov nauk bljudi:

4<8 Da se poraz moj dogodi, A má udilj se glava skrši Suđeno je
bilo odzgora.

I poslana Lehu budi.

To se prosu, ne znam kako, 578 Ne ima za što taj da prèda, I tko 'e
Ugrin ču se ureda: Tko jur ne ima da se nada: Nu da u svemu imo 'e
pakô Padat sunce lasno gleda, 533 Dobar dio, krit se ne da.

Komu mnokrat sunce pada«.

Čijem jedina kćerca moja Reče, ter put vrata uputi Nove i teške
čuvši glase, 583 Slabi starac korak slabi, S ljubomorna nepokoja

A onijem kijem ga bješe čuti, Svoj ljuvezni uzboja se.

Skrb se u srce i strah zabi.

538 I bojazan da ne izgubi Jer ko onomu koji u gori Posjedovat što
mnijaše,

Izdišuć se s risom tuče, Čini 'e otkrit pak da ljubi 588 Ako oblada,
lav još gori Neprijatelja vjere naše.

Na nj krvavijem žrijelom ruče: Jao, vječni moj prikoru, Tač s jedne
mu strane od tuge 543 I sramoto mojih dana, Vethi život pasti prijeti,
Gdje mi skoro na umoru

A nagingje pravda s druge Ta bi skvrna vidjet dana!

593 Za zamjenu glavu odnijeti.

Ah, kako mi vid se smuti, Zapanjeni svi se paze

Kad pučinu crnu izmjeri

S čudne i teške sasma zgrade, 548 Od poguba, strašnijeh čuti Ne nahodeć prave staze,

Tebi, o care, meni i vjeri!

Smeći na kraj kôm da hode.

Tijem rijeh, smrti da se umori 598 Svud tišina mrtva vlada; Po zakonu vjere svete, Svak, što čuti, rijet se boji Tko nevjernik za onijem gori, Znajuć da o jednoj glavi sada 553 Za krstjane što ni'e klete.

Mir i nemir carstvu stoji.

Jer u krvi samoj da se

Nu zasve da svaki muči,

Prat, proč caru što se zgriješi, 5:3 Dva su svjèta vijeću u svemu: I u krvi samoj zla se Čijem za pašu tko se odluči, Suproč vjeri skvrna riješi.

A tko drža stran proč njemu.

558 Zlobnik umrije, nje zamani Ali hodža smion nad ine Štićen s ruke, 'er umrije i ona, Zudeć da se carski puti Nu, vaj, vrijeme moji dani 5:8 Tijem ne krate, tih prekine Pusti ostaše, duša bôna!

Mir, i ovako da se čuti: Jer svrh kule, gdje najviša »Znam da smrti Korevskoga 563 Put vedra se neba upire, Rizvan zakon božji osvete, Kako smrtni klik zasliša, I pogleda da ga s toga

Skoči i moja kći niz mire.

5:3 Lehom mijenjat nije smjeti: 15

Hrvatska književnost na CD - ROM - u

Ivan Mažuranić: Dopuna Gundulićevog Osmana (14. i 15. pj.) Nu ka svecu pak se obeća Nu pak brzo svaki učuti

Čas, ko bit će ispunjena?

663 Na znamenje dano odzgara, Mnijem, za kupit dobra veća, Za žuđeni sud tijem čuti Nije odveć manja cijena.

Il protivni mlada od cara.

5:8 Tijem tve carstvo, sad prosudi, Kom, hteć poso da dovrši, Je li vrijedno, s jedne glave Riječi iz usti dok se riješe, Prorokovi strašni sudi

668 Eto nago glas doprši, Svemu carstvu da se sprave?

Rizvan starac jur da bješe.

Mudar čovjek vazda gleda Razabra se svjetnik svaki 5<3 Mjerit štetu veću i manju, Od svojega straha i jada, I ku od njih manju ugleda, Ki čijem već bi prije jaki, Objem rukam hvata za nju«.

673 Tijem bi veća radost sada.

Zabuni se svijetlo vijeće Ah, prem čudnijeh ljudskijeh zгода, Na krvavi svjet i teški, Da tko od svijeh bi ljubljen prije, 5<8 Nu Dilaver hrabri iz smeće Sad gdje dug svoj smrti poda, Diže glas pak svoj viteški: Svijem od mila srce bije.

»Čudan udes i nad svima

678 I kô veseo roj od pčela Gorak, care, svijet ov hara: Po ulištu šumi i zuči:

Da tko vjeru bljudit ima, Tako i čela svud vesela, 633 Na nevjerstvo puti cara.

Svačija rados bukom buči.

Da što vjerni pak će rijeti A nadasve mlad u sebi

Prorokovi robi i tvoji,

683 Car s veselja gori i kliče, Ako, jerbo vjeru osveti, Mneć da dobra tijeme s ncbi Glavu izgubit bude koji?

Kob za istočni put mu niče.

638 Ah, vjera se neka uzdrži, Nu jak oni, koji od zlata Mir il rat pak neka slide, Žudeć voće u vis gleda,

Jer je rasap tu najbrži, 688 I kad mnije da ga hvata, Vjeri rasap svi gdje vide.

Ono uhvatit još se ne da: Ako mir ti Leh uskrati

Tako i Osman čijem već žudi 643 Bez zamjene paše slavna, S puta istočna slavu steći, Ne plaši se, znat će stati, Tijem već žali, još da bludi, Ki su u ognju stali odavna.

693 Ki cječ žena svijet sta teći.

A što istočne spremaš pute, Ali i Kizlar crni aga,

Je l' mnoguće da će biti Grd provodič lijepijeh vila, 648 Napredačno što proz ljute Štijuć besjede kijem car zva ga, Čine u djelo bude iziti?

Mnije spješit da mu 'e sila.

Ah, bojim se vele i plašim 698 I čijem tračke gazi strane, Da nevjerstvom ako vjeri U Jedrenu slavnu uniđe

Godit počmeš, glavam našlm Vodeć zvijezde izabrane, 653 Gnjevno nebo ne zamjeri; Svijet kijem sličnijeh malo vidje.

I da paka rat s nebesa

Tu se i crnci bjehu ini
Teži bit će neg rat leški:

6:3 Iz ostalih stali kraja,

Onom ne mož' neg čudesa, Čijem se s agom da sjedini Ovom oprijet mač viteški«.

S lijepijem plijenom svaki haja.

658 Presta, i žamor svud se prosu: Nu ko nebo, divno toli, Čijem što ču, kom skrb zadava Ne bi divno bilo paka,

A kom rados, već kako su 6:8 Da zenicu, kôm se oholi, Razne misli raznijeh glava.

Utrne mu kob opaka:

16

Ivan Mažuranić: Dopuna Gundulićevog Osmana (14. i 15. pj.) Tako i ovi vijenac lijepi 758 Nu za ruku čijem je uhvati S Sunčanice krotke i mlade, Mučec hadum mramorkome,

Sila 'e rijeti, kô da oslijepi, Najprije na dvor, pak je isprati 6;3 Nje uhiljen pokli ostade.

Mrakom hanu putničkome.

Ka gdi u staro Drenopolje Grije, ki gredu blaga cijeca Plačnu u društvu plačna stiže, 763 Tuđe obijat strane i grade, Teške i ljute cijec nevolje Pak zamoli da je iz smécâ Srce i ruke k nebu diže, Rodno u mjesto vratit rade.

6;8 Vapeć: »Bože, ah, ti spasi, Smè se i snebi Sunčanica Pod tve krilo tko se utječe, Na blagodat tač ljubeznu, Ni daj Bobit što me krasi, 768 I čijem suze li niz lica, I što tebi jur se obreče.

Hadum u mrak naglo iščeznu.

Znaš na domu ćačko slijepi Glas je, a valja da je tako, 6<3 Da se u jadijeh gorcijeh mori: Brat joj Vlatko to da bješe, Ah, daj kćerca da ga ukrijepi, Koji od turske da se 'e smako Il da udilj se mrtva obori.

773 Guse, općeno ini mniješe.

Njemu dvanaes smrt sinova, On izgubeć slobos svoju, Mene mladu Turčin uze,

Zaboravljen vjere i uma, 6<8 Slijepa i slaba s kijeh njegovu Proda ujedno diku dvoju Staros grozne lije suze.

Za Turčina i haduma.

Janko i Lauš mu bar da ostaše, 778 Tijem pred sélom pak se stidi
Kijeh djetetom mnom izgubi, Javit tko je, vrijeme veće, Ni pust on bi s
kobi naše, Čijem, se boja da ju uvridi, 733 Ni ja bila turska ljubi.

I da omilit tijem joj neće.

Ali ovako on bez štapa

Nu jer narav blaga prije Jadikujuć sam izdiše:

783 Sasma okrutnut neće vijeku, A sred vrljeh mene slapa Još se
ugasit moglo nije, Udes goni ljut odviše.

Što je najljepše u čovjeku.

738 Jer Turčina kô da ljubi I tako se jadnik muči,

Nebu dana vjerenica,

Ture i kršten čijem je ujedno: Ka i pred ćaćkom milos gubi, 788 Na
poli ga svako luči, Od ljuvezni što se odrica?«

A ne hita sasma nijedno.

Kako izusti dikla mlada

Jer što Turčin činit ima, 743 Vručijem srcem govor vrući To mu činit
krst ne dade, Onom u čiji vijek se nada A kad krst pak što počima,
Stavnom dušom štit mogući, 793 Opire se Turčin tade Teško
uzdahnu hadum bio, O Slovinska zemljo lijepa, Bdeć na stidnoj straži
od žena, Što sagriješi nebu gori, 748 Ko da mu je nje glas mio Da te
taki udes cijepa

Mladijeh ljeta uspomena.

I jadom te vječnijem mori?

I čijem noćca tiha crnu

798 Potišteni tvi sinovi, Svudijer stere svú koprenu, Gospodičnoj
njegda u vlasti, Pomno od vrata ključ zavrnu, Izrodi su, il robovi,

753 Tere u noćnu stupi sjenu.

Željni s ovcam travu pasti.

Poplaši se dikla tužna

Ah, da 'e proklet tko cijec vire S nenadane čudne zgode, 7:3 Na
svojega reži brata: Mneć il da je neman ružna, Jer nesreća tvoja
izvire Il da pak je na smrt vode.

Samo iz toga kalna blata.

17

Ivan Mažuranić: Dopuna Gundulićevog Osmana (14. i 15. pj.) Ti od
njegda braću tvoju Tere u carski kako uljeze Tuđu u jarmu hladno
gleda, Grad u divnu skladu i redu,

7:8 Nit ih brani kako svoju

Ko kad drag se kami uveze, Trebi 'e branit braću od bijeda.

Kijem gospođe dične gredu: Pače ni to ne dopusti,

858 Zasješe se tamni miri Brat da bratom svojim te zove: Od
davnoga grada u daci, Ali od ognja svojih ne bljusti, Ko da u njem se
sunce širi 7;3 U svê 'e oganj bacat krove.

Djevojačkoj u prilici.

Tijem istinu riječ čuj paka, Jer ako je duhe klete

Ku me nebo rijet nadiše: 863 I strahoćá jata huda Ti si majka od
junaka,

Držo, u putu tko ih srete, Nu robova vele više.

Za paklena grda čuda:

7;8 Robovi su tvi junaci, Tako rajske tko ljepote

Tvoji sebri, tva gospoda: Mladijeh diklic' gleda i pazi, Robovi su tvi
vještaci,

868 Snebiva se, i nehote I svi tvoga ki su roda.

I anđelim ih rajskim glasi.

I ropstvo će tvoje iz tmina S kijem svijetloga sred saraja 7<3 Na
gospodski dan iziti, Crnac hadum gdje se umjesti, Kad paklenijeh
dno dubina Tu dva reda u dva kraja

Bratinska se mrzos hiti.

873 Od njih hitro htjede splesti.

Kizlar aga kako obnađe

Neka tako, tko ih gleda, Da se dikla lijepa izgubi, S dvije se strane
ognjem žeže, 7<8 Posvudijer je tražit sađe A prolazeć da se ureda
Od rasrdžbe škripeć zubi.

S obje strane očim sveže.

Nu gdje ništa pak ne začu 878 I čijem veće crnac ište Od plijenjene
dikle mlade, Čás u cara s plijena steći Pače srdžbu još na jaču

S Sunčanice tijem ga tište 833 Ču, i heduma da nestade: Veća
žalos, jed tijem veći.

Na valove krv mu uzavri, Nu kô mlad car pak dovede Ko u zemlji
tko se rodi, 883 Mogorkinju, ka ga travi, Kôm gusare vrući Mavri,

I pred skladne tijeme rede I lav vrli gdje se plodi.

Hrabru i lijepu diklu stavi: 838 Pak zavapi: »Ah, kolika Razigra se
srce u njedrim Mahnitos je vjera stavna Gnjevnu crncu scijeneć tade,

Pnstavliena u čovika

888 Ko da u vijenac čelom vedrim Krstjanina, nije odavna!
Sunčanica opet stade.

Riječ je stara da zamani Jer koliko svôm krotkosti 843 Mrkoga je
kumit vuka: Vid Srpkinja mlada uzima, Čijem i u kumu vuk se hrani,
Toli plijeni pak hrabrosti Razmi manja na nj što 'e buka.

893 Mogorkinja srce svima.

S toga umrli svak se uči: I što ujedno sve su ine

Svojih izdat tko ne mari, Onom, tko ište ženu u ženi, 848 Da hitrinu
svú dvostruči Hrabrenu je to jedline

Za da i tuđih pak prevari«.

Caru pogled nje hrabreni.

Reče, i hrli tijekom upravi 898 Tijem pazeći dragu svoju Otle s
družbom crnac k gradu, Zatočnicu pregizdavu,

Da se s novijeh vilá objavi Tere unaprijed sneći koju 853 Nova
rados caru mladu.

S istoka će sresti slavu: 18

Hrvatska književnost na CD - ROM - u

Ivan Mažuranić: Dopuna Gundulićevog Osmana (14. i 15. pj.) Kô on
komu preko voda Ah, da bjehu moji vitezi 8:3 I planina hodit bješe,
Ovo lani slijedit htily, Kad mu nakon mučna hoda

Kuda, o sveče, tvoji stezi Staze u ravan put se odriješe: 953
Razastrti već bi bili!

Pun blaženstva car se objavi Stoga u istok svijetli k tebi Ponositom
svojom riječi, Podnebesni kalif gredem,

8:8 Ko pod noge da jur stavi

Neka tvojom vlasti s nebi

Sve što dosle čes mu priječi, Car svem svijetu jedan sjedem.

Rekuć: »Najprije da je hvala 958 I jer život mao je vele, Bogu i svecu, s njim ki 'e gori: A velika djela tvoja, Jer pred njima sva su mala, Da ako ja ne, neka odsele 8;3 Bez njih ništa ljudski stvori.

To dostigne traga moja:

S njih ja uzrastoh svijetu ovome Združiti ću se, da koji mi Gospodičan silnom vlasti: 963 Smrt mio lani cvijet otruni, S njih bi, da svijet preda mnome Namjestit se pak novimi Prostrt na tle bude pasti.

Plodim bude svijeta kruni.

8;8 Njihova se vrši volja, I jer porod ljepši daje

I svijet vas se klanjaj Meci: Stablo iz lijepa perivoja, I jednoga svrh prestolja 968 Neg kâ u gori dane traje Svijem zapovijed jedna teci.

Zapuštena divja hvoja:

Stoga steče grada ovoga

Robinjicam nek se robi

8<3 Predobitnik vječnu slavu, Za svá djela dare i družē: I pogazi krstjanskoga

Grijeh je, carstvo da se zlobi Ohologa zmaja glavu.

973 Onijem zemlju koji pluže.

Stoga i ja ću, ki njegove Tijem na carstvo svijeta ovoga Nasljednik sam sablje i stola, Sokolicu sada izbiru:

8<8 Svijeh, ki krstom kletijem slove, Kći je kana mogorskoga, Sva poplesat djela ohola.

Svud se djela nje prostiru.

I da lašnje to se zbude, 978 Uza nj k meni pak se uzvisi Mir s Poljakom dosti nije; Kćerca Esad-efendijina,

Za zlotvore skršit hude

I ljepotom ka se visi,

933 I ina učinit sila mi je.

Pertevljeva kći jedina.

Dok se oružje svjetsko naše Vrijedni su oba své cijec vire, Otpočine slatku u miru, 983 Da se carstvo s njimi srodi: Duhovna se neka opaše Tko za cara rado umire,

Sablja i čistu krijepi viru.

Zna ga cijenit tko gospodi.

938 Na pogrebnom sveca mjesti Pak obilan pir se spravi Klanjat
poći htjenje 'e moje, I po svijetu svemu zamni: Janjičar se jeda
osvijesti, 988 Jer kad sunce lice objavi, I uzna radit držan što je.

Ni'e moguće svijet da tamni.

Jeda prorok svojom moći

A međuto jedan skoči

943 Na posluh ga dužni uputi, U Siriju baltadžija,

I za k slavi pravoj doći I gdje Nilo rijeka moći

Kaže pravi ki su puti.

993 Plodni Egipat, slavan prija, Jer bez rati sveca nije; Veleć pašam
brže da se

Bez posluha nije rati:

Spravi hrane izobila

948 Protivnika mučno bije, Onijem kijeh car vodi uza se, Komu ruka
posluh krati.

Vjerna i laka svoja krila.

19

Ivan Mažuranić: Dopuna Gundulićevog Osmana (14. i 15. pj.) 998 I
zapovijed moju ostavi U šerifa Meke svete,

Da njegove hitre plavi

S hrane u Džidu brže lete.

A do poli svibnja u luci 9:3 Sto galija još se opremi, I šatorje carsko
svuci

Prijeko u Skudar s pismi svjemi, Neka, ugodno kad zavlada
Povjetarcem vrijeme i morem, 9:8 Riješec' jedar' bijela stada Putovati
udilj morem.

Sa mnoom pođi Sokolica

Pogibjelim vikla u boju: Jerhrabrena nje desnica

9:3 Svú će čuvat slavu i moju.

Pet sât s agom janjičara S sobom na put jošte uzet ću, I inijeh toli
dvaš bojara Za sigurnos vrijeme veću.

9:8 S Dilaverom tefterdara I nišandži moga pašu

Zovem, i onijeh koji uz cara Čile konje vodeć jašu.

Od carskoga stremena se
9<3 Pripravite još gospoda, Kijem nek trijes pisara se, Muteferik'
četres doda.

A Mahumet s Huseinom

I Redžepom kajmakami

9<8 Neka ostanu nad širinom Mojih zemalj' bdeći sami«.

Osman reče, a sve vijeće Na psima ruke skrsti,

Trepeć s ropstva, kô trepeće :33 Trst, kad sjever zadme čvrsti.

Nu se vara tko god scijeni Sam na sjever trst da prèda: Vlažni na
nju jug okreni, I prèdat će trst ureda.

20